

Ministerie van Defensie
Postbus 20701
2500 ES 'S-GRAVENHAGE
MPC 58B

Datum : 1 februari 2024
Ons kenmerk : 24 00032
Onderwerp : Zienswijze op de notitie Reikwijdte en Detailniveau op
Nationaal Programma Ruimte voor Defensie

LS,

De strijdkrachten zijn in een transformatie en hebben meer ruimte nodig om te trainen en te oefenen. Dat gaat u uitwerken in het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie (NPRD). Daarvoor heeft u een Plan-MER opgesteld om de milieueffecten in kaart te brengen. Als eerste stap daarvoor bracht u de notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) uit om meer context en inhoud voor het MER mee te geven. U biedt de mogelijkheid om binnen 8 weken een zienswijze in te dienen. Van die mogelijkheid maakt de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Technology Base (en de daarbinnen gelegen luchthaven Twente Airport) graag gebruik.

In de nota lezen we in paragraaf 4.2.2 onder punt X over de ruimtebehoefte voor stationering en corridors voor onbemande drones voor cargo. Bij dit punt noemt u ook de vliegbasis Twenthe als locatie om (varianten van) corridors naar toe te openen vanaf vliegbasis Deelen. Waarbij vliegbasis Deelen in beeld is om drones te stationeren.

Het kaartje (figuur 4.10) en de passages op pagina 40 vormen de directe aanleiding voor deze zienswijze.

Met deze zienswijze gaan we in op 3 punten:

1. Het beoogde gebruik van de locatie voor vrachtdrones.
2. Het gebruik van de locatie voor mogelijke andere ruimtevrugnende activiteiten van Defensie.
3. Een toelichting over onze locatie en de belangrijke randvoorwaarde van satellietnavigatie.

Ad 1. Het beoogde gebruik van de locatie voor vrachtdrones.

We gaan graag in gesprek met Defensie over dit punt. Daarbij plaatsen wij overigens de kanttekening dat wij de term “vliegbasis Twenthe” niet meer gebruiken sinds de sluiting van de militaire vliegbasis in 2008. De 3 km lange baan en het luchthaventerrein zijn sinds 2017 weer open als kleinschalige burgerluchthaven met de naam Twente Airport.

Binnen het profiel en het Luchthavenbesluit van de luchthaven (zie punt 3) is er ruimte voor het gebruik van vrachtdrones van en voor Defensie. De luchthaven wordt al jaren gebruikt voor civiele dronetoepassingen, testen, trainingen en dergelijke.

Space53 is actief op de locatie als een van de eerste drone-testcentra binnen Nederland. Naast de lange baan is ook het beschikbare luchtruim van grote meerwaarde. Space53 heeft o.a. deelgenomen aan het project PUCA, Platform Unmanned Cargo Aircraft. Een initiatief met bedrijfsleven, onderwijs, maar ook defensie en NLR waren aangehaakt.

We blijven graag met Defensie in gesprek over de benodigde faciliteiten en randvoorwaarden om ook militaire drones (in dit geval voor vracht) op onze luchthaven te ontvangen en te laten vertrekken.

Ad 2. Het gebruik van de locatie voor mogelijke andere ruimtevragende activiteiten van Defensie.

In de NRD lezen we over verschillende nieuwe ontwikkelingen en innovaties in de krijgsmacht om in de toekomst klaar te blijven staan om internationale spanningen het hoofd te bieden.

Hoewel de militaire vliegbasis is gesloten in 2008, zijn de contacten met de krijgsmacht gebleven en gebruikt Defensie de huidige luchthaven en omgeving nog geregeld voor gecombineerde oefeningen van landmacht en luchtmacht. Zo was er vorig jaar september een grote (internationale) training met de naam 'Falcon Leap' met inzet van diverse transporttoestellen. Gegeven de transformatieopgave van Defensie waarbij ook steeds meer nieuwe innovatieve toepassingen mogelijk worden van bemande en onbemande systemen, zien we ook daarvoor goede gebruiksmogelijkheden op Twente Airport. Juist de testluchthaven 'Twente Airport' leent zich goed om nieuwe toepassingen voor verschillende drones en/of integratie van bemande en onbemande toestellen te testen, uit te proberen en te oefenen. Zo voert de koninklijke NLR vaker testopdrachten uit op ons terrein in opdracht van Defensie.

Door het extensieve gebruik van de luchthaven leent het terrein zich perfect om de luchthaven exclusief te gebruiken voor specifiek gebruik voor Defensie gedurende af te spreken tijdsblokken/dagdelen etc. Rond het terrein is er ook een luchtruim van unieke omvang dat u kunt gebruiken voor Defensietrainingen.

We zien al met al vanuit het huidige civiele gebruik goede kansen voor militair medegebruik, juist voor trainingen met inzet van nieuw en innovatief materiaal, dat u op een veilig en afgesloten terrein kunt testen en uitproberen. We gaan dus ook graag in gesprek om ook mogelijk ander militair gebruik dan vrachtdrones met u te verkennen.

Ad 3. Toelichting over onze locatie en de belangrijke randvoorwaarde van satellietnavigatie.

Van de naoorlogse jaren tot 2008 was het terrein (ca. 520 ha) in gebruik als militaire NATO-luchtmachtbasis. In 2008 kochten de gemeente Enschede en de provincie Overijssel het terrein. Zij hebben een GR opgericht voor de herontwikkeling van het terrein. De GR is enkele keren van naam gewijzigd en draagt nu de naam Technology Base. De GR heeft ruim de helft van het terrein inmiddels herontwikkeld en overgedragen aan nieuwe eigenaren. De GR herontwikkelt de resterende helft (230 ha) tot hightech bedrijventerrein enerzijds en luchthaven Twente Airport anderzijds.

De focus van de luchthaven richt zich primair op de functie van testluchthaven om de vele innovaties in de luchtvaart (om tot verduurzaming te komen) te testen voor certificering. Daarnaast zien we kansen in de opkomende markt van het elektrisch vliegen, naast verruiming van de mogelijkheden voor het zakenverkeer. De GR ontwikkelt met Twentse ondernemers momenteel plannen om binnen enkele jaren tot een kostendekkende exploitatie te komen.

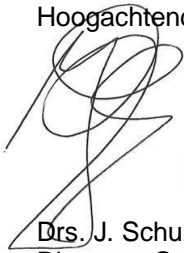
Op dit moment kunnen gebruikers alleen vliegen bij goed zicht. We willen de mogelijkheden verruimen om ook bij slecht zicht te kunnen vliegen middels introductie van 'satellietnavigatie' (PBN). Dit vergt echter capaciteit bij de LVNL en CLSK en we vernemen signalen dat dit problematisch kan zijn. Als dit niet lukt binnen 2 tot 3 jaar voorzien we serieuze risico's over de voortzetting van de

luchthavenexploitatie. Dit betekent ook dat wij mogelijk op termijn aan geen van de mogelijke gebruiksfuncties voor Defensie gehoor kunnen geven als we PBN niet kunnen realiseren.

Samenvattend en afsluitend gaan we graag met het ministerie in gesprek om het mogelijk toekomstig gebruik van onze locatie voor vrachtdrones maar mogelijk ook andere gebruiksfuncties, te bespreken. Tegelijk moet ik benadrukken dat dit alles voor de langere termijn alleen zinvol is als Defensie actiever kan bijdragen om de introductie van satellietnavigatie (PBN) op Twente Airport mogelijk te maken.

Volledigheidshalve vermeld ik nog dat het college van GS van de provincie Overijssel ook zelfstandig een zienswijze stuurt op de NRD.

Hoogachtend,

Dr. J. Schuring
Directeur Gemeenschappelijke Regeling Technology Base
Waarnemend directeur Twente Airport